

Vedlegg til EYs notat av 18. september 2020

EYs kommentarer til tilsvar oversendt IMDi fra Stiftelsen Født Fri

Stiftelsen Født Fri («stiftelsen») og stiftelsens regnskapsfører Exacta Services AS har gitt tilsvar til EYs notat til IMDi. EY har fra IMDi mottatt de nevnte tilsvarene med mulighet til å kommentere på innholdet. Det vises for øvrig til EYs forbehold og avgrensninger som omhandlet i EYs notat av 18. september 2020, og som vedrører vårt forbehold dersom ytterligere dokumentasjon og/eller ny informasjon som EY ikke har blitt forelagt skulle forekomme.

IMDi stiller i tildelingsbrev for støtte til Stiftelsen Født Fri krav til «god økonomistyring». Etter EYs oppfatning har økonomistyringen i stiftelsen ikke vært tilfredsstillende. I det følgende vil EY gi ytterligere kommentarer basert på stiftelsens tilsvar. IMDi må selv vurdere om EYs vurdering av stiftelsens økonomistyring medfører brudd på IMDi sine vilkår om «god økonomistyring» i tildelingsbrev.

EYs kommentarer nedenfor henviser til struktur og rekkefølge i tilsvaret fra Exacta Services AS til IMDi og må leses i sammenheng med EYs notat.

Forutsetninger om god økonomistyring og internkontroll

Økonomistyring handler om å forvalte virksomhetens ressurser på en god måte gjennom å forvalte og forbedre virksomhetens prosesser. God økonomistyring skal bidra til at operative aktiviteter er i samsvar med strategiske mål. God økonomistyring innebærer videre god planlegging og etterfølgende oppfølging og kontroll.

To sentrale elementer i økonomistyringen er budsjettering og rapportering. Budsjettet angir en plan og beskrivelse av hva som skal gjennomføres det kommende året, og gjennom rapporteringen gjøres en vurdering av hva som er gjort og hva dette har kostet. I god økonomistyring knyttes rapportering mot et fastsatt budsjett, evt. en oppdatert prognose.

Internkontroll er etablerte mekanismer som skal bidra til å forhindre feil og mangler og legge til rette for god økonomistyring. COSO-rammeverket definerer internkontroll som «en prosess, utført av virksomhetens styre, ledelse og øvrige ansatte, utformet for å gi rimelig sikkerhet for oppnåelse av målsettinger relatert til drift, rapportering og etterlevelse».

Staten stiller krav til internkontroll og økonomistyring når det gjelder offentlige tilskudd. Dette gjelder både til statlige virksomheter som tilskuddsgivere og stiftelser, organisasjoner og andre virksomheter som er tilskuddsmottakere.

Viktige elementer vi legger til grunn for internkontroll relatert til offentlige tilskudd:

- Virksomheten har en etablert governancestruktur hvor roller, ansvar og fullmakter er tydelig definert. Strukturen er normalt styrebehandlet
- Fire øyne-prinsippet innebærer at alle transaksjoner skal godkjennes av to personer. Daglig leders kostnader og utlegg godkjennes av styreleder. Enten løpende, eller gjennom periodisk gjennomgang

Bruk av prosjektregnskap gir mulighet til å hente ut rapporter som viser kostnader per finansieringskilde, både som grunnlag for rapportering til tilskuddsgiver, men også for oppfølging

mot budsjett. Internkontroll kan ha både en forebyggende og en avdekkende funksjon. God internkontroll vil bidra til å redusere risikoen og muligheten for at det blir gjort bevisste eller ubevisste feil.

Pkt. 1- Regnskapsførers oppdrag for Stiftelsen Født Fri

Regnskapsfører Tangen har i sitt tilsvarende til IMDi oppgitt at Exacta Services AS har vært stiftelsens regnskapsfører siden stiftelsen ble etablert, og har etter det opplyste utført oppgaver med løpende bokføring av mottatte bilag, remittering av forhåndsattesterte bilag, lønnsoppdrag (inkl. engasjerte ressurser), årsoppgjør og innsendelser til Stiftelsestilsynet og foretaksregister. Ifølge Tangen har alle oppgaver blitt utført tidsriktig og det «er intet vesentlig å bemerke» til utførelsen.

EYs undersøkelser har, basert på stikkprøver, identifisert flere eksempler på at stiftelsens elektroniske bilagsdokumentasjon ikke er i henhold til enkelte av de grunnleggende bokføringsprinsippene i henhold til bokføringsloven. Bruk av bedriftskort, hvor stiftelsen og ikke den ansatte betaler regningen, stiller ekstra krav til god kontroll og løpende oppfølging av slike direkte kjøp og trekk fra stiftelsens bankkonto. Kostnaden må dokumenteres ved kvittering fra kjøpet.

Stikkprøvekontrollen viser også at stiftelsen har svakheter i internkontrollen ved at det ikke er lagt til grunn et krav om fire øyne ved godkjenning av transaksjoner som fakturaer, reise- eller utleggsregninger. Det anerkjente prinsippet innebærer at alle transaksjoner skal godkjennes av to personer. Utgifter pådratt av en ansatt i stiftelsen bør attesteres og godkjennes av en overordnet, og daglig leders kostnader bør godkjennes av styreleder. Det foreligger ikke dokumentasjon som bekrefter at styreleder i stiftelsen gjennomgående har attestert/godkjent anskaffelser foretatt av daglig leder, verken løpende eller at utleggene har blitt samlet opp og godkjent på et senere tidspunkt.

Eksempler på bilagsdokumentasjon som ikke er i henhold til bokføringsloven:

- Bilagsdokumentasjonen er i et eksempel utelukkende en kopi av en e-post datert 11. juni 2019 fra daglig leder Rehman til regnskapsfører i Exacta Services AS. I e-posten fremgår det at stiftelsen ikke kan finne manglende bilagsdokumentasjon med følgende begrunnelse: «Pga flytting, mistet eller annet har jeg ikke klart å spore opp bilagene under (...)». Det listes i e-posten fra Rehman 18 ulike anskaffelser i perioden februar til april 2019 der det mangler bilagsdokumentasjon for anskaffelser for beløp fra kr. 20 til kr. 2 146 per transaksjon (vedlegg 1.1 – Bilag 2010). Dette avviker fra bokføringslovens krav om at bokførte opplysninger skal være dokumentert (bokføringsloven § 10 «Dokumentasjon av bokførte opplysninger»).
- Et annet eksempel på mangelfull dokumentasjon av kostnader er en kopi av en bankavstemming datert den 30. april 2020 utarbeidet av regnskapsfører i Exacta Services AS. Det er på bakgrunn av denne bankavstemmingen foretatt kostnadsføringer av 21 manglende bilag. En bankavstemming brukes som dokumentasjon på differanser mellom regnskapsført saldo på bankkonto og faktisk innstående beløp i bank per månedsavslutning. Den aktuelle bankavstemmingen inneholder blant annet de nevnte 21 belastningene på bankkonto i perioden januar 2020 til april 2020, og som ikke er regnskapsført. Bankavstemmingen skal benyttes til å holde oversikt over avviket, men ikke til å korrigere avviket, slik det er foretatt av stiftelsen i dette tilfellet ved at bankavstemmingen (med avvikene) alene har blitt benyttet til å dokumentere de 21 belastningene (vedlegg 1.2 - Bilag 3788). Dette avviker fra bokføringslovens krav om at bokførte opplysninger skal være dokumentert (bokføringsloven § 10 «Dokumentasjon av bokførte opplysninger»).

- Bilagsdokumentasjonen for reisekostnader for en ekstern foredragsholder fra USA er et tredje eksempel. I dette tilfellet foreligger det kun kvitteringer fra betalingstjenesten PayPal. Kvitteringene viser overføringer av USD 245 og USD 4 592 (kr. 46 193) utført den 16. oktober 2019 fra stiftelsens organisasjonssekretær sin private PayPal-konto til en privatperson i USA (foredragsholderen). Vedlagt kvitteringene følger et kort notat utarbeidet av stiftelsen som forklarer at bruken av betalingstjenesten PayPal skyldtes et tidspress som følge av at stiftelsens bankforbindelse (DNB) ikke hadde mulighet til å formidle overføringen tilstrekkelig raskt (vedlegg 1.3 - Bilag 2604). Kvitteringene for overføring ved bruken av PayPal med tilhørende forklarende notat dokumenterer ikke de faktiske reisekostnadene til foredragsholderen og avviker fra kravene i bokføringsforskriften § 5-9 hvor det fremgår at «Det skal fremgå av dokumentasjon av reise- og oppholdsutgifter hvem utgiftene omfatter, hva formålet med reisen har vært og hvilke arrangement den reisende har deltatt på (..)»

Regnskapsfører Tangen har i sitt tilsvarende til IMDi gitt uttrykk for at han ikke har øvrig tilknytning til Rehman eller andre i stiftelsen utover å være oppdragsansvarlig for Rehman sitt private foretak, Wanted Production Norway. Tangen har opplyst til EY at han løpende har fungert som rådgiver for Rehman de siste ti årene fra etableringen av hennes private foretak, Wanted Production Norway. Tangen har hatt en sentral rolle i driften av stiftelsen da verken daglig leder eller organisasjonssekretær i stiftelsen etter det opplyste har hatt tilstrekkelig økonomisk kompetanse til å forstå økonomidriftsrelaterte funksjoner. Stiftelsen har etter det opplyste i stor grad søkt til Tangen for råd og veiledning. Tangen har i tillegg til å være oppdragsansvarlig regnskapsfører for begge virksomhetene også vært rådgiver for nevnte virksomheter. Av dette følger en tettere tilknytning enn om han utelukkende hadde vært oppdragsansvarlig regnskapsfører for virksomhetene.

Pkt. 2 - Økonomistyringen i Stiftelsen Født Fri

Tangen har i sitt tilsvarende anført at stiftelsen ikke er skattepliktig eller avgiftspliktig, og han utleder med dette at stiftelsen har begrenset med plikter i regnskapsarbeidet. Videre fremgår det av Tangens tilsvarende i pkt. 7 at stiftelsen ikke plikter å benytte reiseregninger som følge av at stiftelsen ikke er skatte- og merverdiavgiftspliktig. EY har i notat av 18. september 2020 anført at manglende bruk av reiseregninger i relasjon til stiftelsens reiseaktivitet, har vært brudd på skattebetalingsforskriften. Skattebetalingsforskriften er gitt med medhold i skattebetalingsloven. Stiftelsen har arbeidstakere og leverer oppgave for arbeidsgiveravgift. Referansen til skattebetalingsforskriften er også gitt i bokføringsforskriften § 5-9 som definerer krav til reiseutlegg med referanse til forskriften. Stiftelsen er følgelig, uavhengig av om stiftelsen er skattepliktig eller ikke, underlagt Skattebetalingsloven jf. § 1-1 nr. 2 bokstav e. Videre fremgår det av skattebetalingsforskriften § 5-6-11 tredje ledd, siste setning, en henvisning til § 5-6-12 tredje ledd i den samme forskriften, og som konkret presiserer kravet om bruk av reiseregning. En reiseregning må videre være underskrevet av arbeidstakeren.

Av dette følger det at stiftelsen har plikt til å føre reiseregninger. Regnskapsførers anførsel på dette punkt beror på en uriktig tolkning av gjeldende regler for bruk av reiseregninger.

Økonomistyring

Tangen har i sitt tilsvarende til IMDi karakterisert stiftelsens økonomistyring som god, herunder har Tangen redegjort for at stiftelsen løpende har utarbeidet budsjetter. Tangen har videre gitt stiftelsen råd i budsjettarbeid og andre forhold om økonomi og drift. Budsjetter er en viktig forutsetning for god økonomistyring, og fordrer at den påfølgende regnskapsføringen muliggjør en sammenstilling og oppfølging av nevnte budsjetter.

Statens reglement for økonomistyring oppstiller i pkt. 4.3.1 at et økonomisystem skal gi grunnlag for å «(...) a) sammenstille økonomisk informasjon slik at virksomheten kan foreta budsjettkontroll og eventuelt oppfølging mot mål og resultater, samt bidra med nødvendig styringsinformasjon til virksomhetsledelsen og overordnet departement (...)». Stiftelsen Født Fri har mottatt tildelinger etter søknad fra ulike tilskuddsgivere. En vanlig forutsetning for oppfølging av tildelte prosjektmidler er at inntekter og kostnader knyttet til de aktiviteter det er søkt tilskudd til føres på separate prosjektreknskap. Det er i bokføringsloven ikke gitt spesifikke krav om prosjektreknskap annet enn for spesielle bransjer, men prosjektreknskap er en normal forutsetning for å kunne rapportere kostnader knyttet til de aktiviteter som tilskuddsgiver ønsker å støtte. Stiftelsens manglende bruk av prosjektkoder og dokumentasjon/informasjon på bilagsnivå medfører manglende sporbarhet mellom påløpte kostnader og gjennomførte prosjekter/tiltak.

God økonomistyring innebærer at det skal være mulig å identifisere de respektive prosjekter som stiftelsen har gjennomført, med tilhørende kostnader og finansiering. Med unntak av Stovnerrevyen har stiftelsen ikke benyttet prosjektkoder for allokering av direkte prosjektkostnader. Stiftelsens regnskapsfører har opplyst at stiftelsen har benyttet et beskrivelsesfelt på bilagsnivå i regnskapssystemet for å kunne identifisere hvilke arrangement/prosjekter de ulike kostnadene tilhører. En slik praksis både reduserer og kompliserer muligheten for kontroll av kostnader i de ulike prosjektene. Dette ved at kontrollene må foretas ved oppslag/uttrekk ved bruk av søkeord i beskrivelsesfelt i hovedbok. En slik søkeordsbasert kontroll fordrer at regnskapsfører har vært konsekvent i beskrivelsen av prosjektene for å kunne benytte søkeord ved kontroller av regnskapsføringen. Dersom det oppstår avvik i beskrivelsesfelt vil dette gå ut over fullstendigheten i prosjektoppstillingene og redusere muligheten for sammenstilling av medgåtte kostnader mot de budsjetterte kostnadene i prosjektene.

EY har gjennomgått stiftelsens oversendte oversikt i Excel-format som er utdrag fra hovedbok og som viser prosjektkostnader for 2019 mottatt fra stiftelsen. Dette ettersom 2019 kan betraktes som det første «normalåret» der regnskapsføringen for året har blitt avsluttet. EYs gjennomgang viser at prosjektkostnadene oppstilt av stiftelsen for 2019 beløper seg til kr. 692 527. Etter det opplyste har stiftelsen selv identifisert transaksjonene som utgjør beløpet (kr. 692 527) ved bruk av prosjektrelaterte søkeord i beskrivelsesfeltet i hovedbok (regnskapssystemet).

EYs undersøkelser har vist at stiftelsens egen prosjektoppstilling for prosjektet «Kjærlighet på tvers» i 2019 er ufullstendig. Arrangementet hadde, basert på stiftelsens egen oversikt, en total kostnad på kr. 129 173. EY har foretatt stikkprøver av øvrige kostnader i det samme tidsrommet og identifisert ytterligere bilag som skulle ha vært inkludert i nevnte prosjektoppstilling, og som basert på utførte stikkprøver minimum utgjør kr. 47 040 i manglende allokerte prosjektkostnader (bilag 2586 og 2604). Den aktuelle kostnadsøkningen tilsvarer 36% økning i prosjektkostnadene, og vil medføre at en eventuell sammenstilling mot stiftelsens budsjett vil være irrelevant som følge av at budsjetterte kostnader avviker fra de faktiske medgåtte kostnadene i prosjektet.

Videre kan det nevnes at bilagsdokumentasjonen for kr. 46 193 (bilag 2604) av de utelatte transaksjonene/kostnadene (kr. 47 040) i prosjektet «Kjærlighet på tvers» gjelder reisekostnadene som beskrevet under pkt. 1 (PayPal-kvitteringene med tilhørende notat).

Et annet eksempel på ufullstendig prosjektoppstilling fra stiftelsen gjelder en gjennomført aktivitet i regi av stiftelsen i 2019, «Confessions of a mormonboy», og som angir en total kostnad på kr. 74 990. Prosjektleder kostnader relatert til denne aktiviteten på kr. 25 000 er utelatt fra stiftelsens kostnadsoppstilling (bilag 1667). Tilsvarende er reisekostnader på kr. 4866 (bilag 2064) som gjelder kostnader ved endringer av flybillett for foredragsholderen fra USA utelatt fra stiftelsens prosjektoppstilling.

Stiftelsen har som nevnt kun opprettet én prosjektkode, «Stovnerrevyen». I 2019 fremgår det av regnskapet på denne prosjektkoden at kostnadene for prosjektet har utgjort kr. 1 065 933. Prosjektkoden skiller ikke mellom gjennomføring av Stovnerrevyen i 2019 og gjennomføring av Stovnerrevyen i 2020. EYs gjennomgang viser at kr. 611 695 av kostnadene ført på prosjektkoden i 2019 tilhørende «Stovnerrevyen» relaterer seg til kostnader som vedrører dokumentarfilmprosjektet. Kostnadene på prosjektkoden «Stovnerrevyen» for kalenderåret 2019 relaterer seg derfor i hovedsak til kostnader tilhørende dokumentarfilmprosjektet og gjennomføringen av Stovnerrevyen avholdt i 2019, samt enkelte kostnader relatert til forberedelsene for Stovnerrevyen avholdt i 2020.

Det at nevnte prosjektkode (tilhørende «Stovnerrevyen») har blitt benyttet til å kostnadsføre et annet prosjekt (dokumentarfilmprosjektet) og arrangementer over flere år, vanskeliggjør sporbarhet og kontroll, samt gir redusert kontrollmulighet for å kunne avgjøre om midlene har blitt benyttet i henhold til vilkår og formål.

Stiftelsen har dokumenterte prosjektrelaterte kostnader for 2019 som totalt utgjør kr. 1 758 460 (kr. 692 527 + kr. 1 065 933). De dokumenterte prosjektrelaterte kostnadene utgjør 25% av tildelt tilskudd samme år (kr. 7 123 455). De resterende 75% av midlene er administrasjonskostnader, interne kostnader og kostnader som ikke har blitt allokert til konkrete prosjekter.

Etter «beste praksis» for økonomistyring skulle hele støtten (kr. 7 123 455) vært allokert til prosjekter, hvor administrasjonskostnader som lønn, husleie og regnskapshonorar etc. også ble fordelt basert på en definert fordelingsnøkkel. Alternativt kunne det ha blitt benyttet en egen prosjektkode for administrasjonskostnader/felleskostnader som ikke var direkte relatert til prosjekter/aktiviteter/tiltak.

EY har i tabellen under oppstilt administrasjonskostnadene i stiftelsen for 2019 basert på gjennomgang av kontonavn i regnskapet (saldobalansen). Dersom en legger til grunn at kostnadstypene; lønn, husleie og regnskapshonorar skal inngå i administrasjonskostnadene, ville disse i 2019 totalt ha beløpet seg til kr. 2 417 176. Nevnte kostnader vil utgjøre 34% av tilskuddet mottatt (kr. 7 123 455) for det samme året.

Gjenværende 41% (kr. 2 947 819) av kostnadene fremstår som ikke-allokerte kostnader. Det er ikke tilstrekkelig med opplysninger i regnskapet til å kunne identifisere hva disse kostnadene representerer med mindre det gjøres en fysisk gjennomgang av bilagsdokumentasjon av ett og ett bilag sammen med stiftelsen selv for å innhente kommentar på hva den aktuelle kostnaden gjelder og hvilket prosjekt/tiltak kostnadene tilhører.

Inntekter og kostnader 2019	Beløp	% av inntekt
Prosjektstøtte	1 070 700	
Driftsstøtte	6 000 000	
Andre inntekter	52 755	
Sum støtte	7 123 455	100 %
Prosjektkostnader basert på søkeord	692 527	
Prosjektkostnader Stovnerrevyen (inkl. dokumentarfilmprosjektet)	1 065 933	
Sum prosjektkostnader	1 758 460	25 %
Regnskapshonorar	347 194	
Lønn	1 519 424	
Husleie	550 557	
Sum administrasjonskostnader	2 417 176	34 %
Ikke-allokerte kostnader	2 947 819	41 %

Manglende bruk av prosjektkoder og/eller mangler relatert til prosjektkostnader basert på identifisering ved bruk av søkeord, vanskeliggjør muligheten til å kunne identifisere hvilke tiltak de kr. 2 947 819 har blitt benyttet til for regnskapsåret 2019. EY er av den oppfatning at ovenstående illustrerer at stiftelsens manglende bruk av prosjektkoder og mangelfull kostnadsspesifisering som vanskeliggjør sporbarhet og kontroll, herunder redusert kontrollmulighet for å kunne avgjøre om midlene har blitt benyttet i henhold til vilkår og formål.

Økonomistyring innbefatter også styring og kontroll med anskaffelser og innkjøp. Stiftelsen har ikke hatt formaliserte innkjøpsrutiner med tilhørende fullmakter og godkjenningssprosess. Kombinert med nevnte forhold vedrørende mangelfull bruk av prosjektkoder og kostnadsspesifisering, er dette momenter som etter EYs oppfatning har bidratt til redusert mulighet for å sikre god økonomistyring. Regelmessig oppfølging av anskaffelser relatert til stiftelsens ulike prosjekter kunne ha styrket muligheten til løpende budsjettoppfølging og økonomisk styring i stiftelsen.

Det er videre, slik det fremkommer i EYs notat av 18. september 2020, andre momenter/observasjoner som underbygger EYs vurdering av at stiftelsen ikke har praktisert tilfredsstillende styring og kontroll. Eksempler på dette er:

- Omfattende prosjektkostnader i stiftelsen vedrørende prosjekt eiet av Rehman's private selskap («dokumentarfilmprosjektet»), hvor offentlige midler har blitt benyttet til den løpende finansieringen av dokumentarfilmprosjektet, og som har medført risiko for tap for stiftelsen
- Lån og tilbakebetalinger mellom Rehman's private selskap og stiftelsen
- Manglende kontroll og oppfølging av skyldig beløp fra Rehman's private selskap, Wanted Production Norway, og stiftelsen

Tangen har i sitt tilsvare vist til at stiftelsen hadde en anstrengt likviditet i 2018, men at stiftelsen etter nevnte tidspunkt har vært «fullt ut likvid». I EYs notat av 18. september 2020 fremgår det at stiftelsen ved fire anledninger gjennom 2019 lånte penger fra Rehman sitt private selskap, Wanted Production Norway. Rehman og Tangen har i intervju opplyst at dette ble gjort av hensyn til likviditetsproblemer i stiftelsen. I tilskuddsbrevet fra IMDi til stiftelsen fremgår det at utbetaling av «Tilskuddet vil bli utbetalt av IMDi i to terminer: februar og august i 2019». Det fremgår av kontoutskrifter tilhørende stiftelsen at midler fra IMDi ble utbetalt til stiftelsen med kr. 3 000 000 henholdsvis den 27. februar 2019 og 3. september 2019, totalt kr. 6 000 000, og som indikerer at anstrengt likviditet i stiftelsen ikke var forårsaket av forsinkelser i utbetalingene fra IMDi.

Pkt. 3 – Kommentar til regnskapsforhold i Stiftelsen Født Fri

Revisjonsberetninger

Regnskapsfører Tangen har i sitt tilsvare vist til at det foreligger «rene» revisjonsberetninger for årene 2018 og 2019 fra stiftelsens revisor. EY har konstatert at det har blitt avlagt en revisjonsrapport for stiftelsen sitt årsregnskap i 2019 uten anmerkninger. Fra revisjonsberetningen 2019 fremgår det: «Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, (...)». Dette innebærer at revisjonen av årsregnskapet og de tilhørende regnskapslinjene gjøres på et aggregert nivå og uavhengig av den videre spesifiseringen i regnskapsføringen, herunder bruk av prosjektkoder etc. (se stiftelsens revisjonsrapport for 2019 i vedlegg 3.1).

Det ble i 2019 avlagt to beretninger fra stiftelsens revisor for prosjektene «Veier ut av sosial kontroll» (vedlegg 3.2) og «Barns Trosfrihet» (vedlegg 3.3). Revisjonen er foretatt basert på tilsendte utgiftsoppstillinger utarbeidet av stiftelsen. Utgiftsoppstillingene viser allokerte

prosjektkostnader på henholdsvis kr. 606 583 og kr. 85 944 (som nevnt i pkt. 2 – sum kr. 692 527). I sum utgjør nevnte prosjektkostnader ca. 9.7% av inntektene (kr. 7 123 455) til stiftelsen i 2019. Revisor har følgelig vurdert og uttalt seg om en begrenset andel av kostnadene til stiftelsen i 2019. Stikkprøver gjennomført av EY av aktuelle prosjektopstillinger utarbeidet av stiftelsens ledelse har som nevnt avdekket at prosjektopstillingene ikke har vært fullstendige, eksempelvis som følge av at bilag ikke har blitt allokert til tilhørende prosjekt. Se for øvrig pkt. 2.

Midler til stiftelsen

Regnskapsfører Tangen har i sitt tilsvaret vist til at stiftelsen har mottatt midler fra både private og offentlige bidragsytere. EYs undersøkelser har vist at stiftelsen fra oppstarten i 2018 til 2. halvår av 2020 totalt har mottatt kr. 16 300 559, hvorav midler fra IMDi utgjør kr. 15 040 000 (92.3%). Andel av midler fra «øvrige» bidragsytere utgjør 7.7% av mottatte midler totalt sett. Det er kun ett prosjekt/arrangement, «barns Trosfrihet», som utelukkende har blitt finansiert av midler mottatt av andre bidragsytere enn IMDi. Stiftelsens allokerte prosjektkostnader til dette prosjektet var på kr. 85 944, men heller ikke dette prosjektet har blitt regnskapsteknisk skilt fra øvrige kostnader i stiftelsen utover bruken av nevnte beskrivelsesfelt i regnskapssystemet som identifikator. EYs undersøkelser har vist at bruken av beskrivelsesfelt som identifikator har medført ufullstendig prosjektrapportering, og som er nærmere beskrevet i pkt. 2.

Prosjektet «Stovnerrevyen» inneholder som nevnt ovenfor flere prosjekter enn for slik det fremkommer, «Stovnerrevyen», i 2019. Totalt er det regnskapsført kostnader på kr. 1 065 933 på prosjektkoden «Stovnerrevyen» i 2019, og som tilsvarer 15% av inntektene til stiftelsen dette året.

Vurderinger av anskaffelser

Regnskapsfører Tangen har i sitt tilsvaret gitt uttrykk for at regnskapsfører ikke foretar skjønsmessige vurderinger av hensiktsmessigheten av kostnader. Det fremstår som at slike vurderinger gjøres av stiftelsen selv ved administrasjonen. I intervju med EY har administrasjonen ved daglig leder og organisasjonssekretær formidlet at deres økonomifaglige kompetanse er begrenset. I enhver virksomhet/stiftelse kreves det tilstrekkelig kompetanse for å identifisere skillet mellom virksomhetsrelaterte og privatrelaterte kostnader samt kostnader som tjener begge forhold, eksempelvis at telefonabonnementer for stiftelsens ansatte håndteres korrekt skattemessig.

Det fremgår av Tangens tilsvaret til IMDi i pkt. 7 vedrørende kjøp av telefonapper og programvare (totalt 347 transaksjoner av totalt kr. 43 000) at «Når det gjelder kjøp av apper og programmer så skal dette være dokumentert i regnskapet på det som er kostnadsført. Har det vært noe som er privat skal ikke dette være godkjent i regnskapet. Det er mulig at noe apper også kan brukes privat selv om de brukes i selskapet så burde dette vært vurdert og lønnsinnberettet. Så er ikke gjort. Dette er en helt grei påpeking fra EYs side».

Det vises til avsnittet over, og hvor det fremkommer fra regnskapsfører at: «(...) ikke gjøre noen skjønsmessig vurdering av hensiktsmessigheten av kostnader (...)». Etter EYs vurdering kan det følgelig anføres at det i praksis er opp til daglig leder selv å vurdere hvorvidt kostnader er virksomhetsrelaterte eller ikke. Daglig leder har, etter det vedkommende selv har opplyst til EY, ikke tilstrekkelig kompetanse innen økonomi for å kunne identifisere skillet mellom virksomhetsrelaterte og privatrelaterte kostnader.

EYs undersøkelser har identifisert kostnader som er belastet stiftelsen hvor det kan anføres at skillet mellom virksomhetsrelatert og personlig nytte ikke er tydelig. Nedenfor gis det eksempler på anskaffelser foretatt av daglig leder som er belastet stiftelsen:

- Løpende Tv2 Sumo abonnement, «Film og serier + fire skjermer»
- Løpende HBO abonnement

- Løpende D-play Norge Premium månedlig abonnement
- Løpende Apple Music månedlig abonnement
- Løpende YouTube – Music månedlig abonnement

Identifikasjon, vurdering og dokumentasjon av anskaffelser som kan fremstå som ikke virksomhetsrelaterte med tilhørende skattemessig behandling må forventes som et ledd i god økonomisk styring og kontroll. Det forventes videre med god økonomistyring dualkontroll («fire øyne» - prinsippet), det vil si at en overordnet (styreleder) vurderer om kostnadene skal dekkes av stiftelsen eller ikke. EY kan ikke se at dette er dokumentert i disse tilfellene.

Pkt. 4 – Regnskapsførers kommentarer til EYs gjennomføring av undersøkelsene

Kjennskap til undersøkelsen og mandatet

Tangen har anført i sitt tilsvarende at stiftelsen først ble klar over at det skulle igangsettes undersøkelser gjennom mediene. Det ligger utenfor EYs kontroll at mediene har skrevet om undersøkelsene forut for at stiftelsen ble kontaktet av IMDi med underretning om EYs oppdrag.

Tangen har videre i sitt tilsvarende oppgitt at han har hatt problemer med å forstå EYs mandat fra IMDi. Dette er informasjon stiftelsen selv innehar. EY er kjent med at IMDi underrettet stiftelsen ved daglig leder om igangsettelsen av regnskapsgjennomgangen og bakgrunnen for denne. Mottatt informasjon fra IMDi ble bekreftet av daglig leder Rehman per e-post til IMDi den 20. august 2020. Rehman viste i denne sammenhengen til Tangen som stiftelsens regnskapsfører for spørsmål vedrørende stiftelsens regnskapsdokumentasjon. EY har av Tangen fått elektronisk tilgang til stiftelsens regnskapsdokumentasjon for gjennomføring av regnskapsundersøkelser.

EY er kjent med at IMDi har oversendt engasjementsbrevet for EYs undersøkelser med mandatet til stiftelsen. Mandatet ble videre opplest for administrasjonens ledelse innledningsvis i forbindelse med gjennomføring av intervjuene, der Tangen selv var tilstede, i tillegg til at mandatet fremkommer i oversendte intervjureferater som Tangen har vist til i sitt tilsvarende.

Gjennomføring av intervju

Tangen har i sitt tilsvarende beskrevet at han ble kalt inn til samtale med EY på et møterom på en kafeteria 9. september 2020 til det som han opplever ble et fire timers «avhør» med EY. Tangen hevder at det ble benyttet ufine og spydige avhørsteknikker og bruk av «sleivbemerkninger» fra EYs representanter under gjennomføringen av intervjuet med Rehman og Tangen.

EY sendte skriftlige invitasjoner til intervjuer med stiftelsens administrasjon ved Guldberg og Rehman per e-post den 8. september. EY formidlet til Guldberg og Rehman i forkant av intervjuene per telefon de temaer som intervjuene i hovedsak ville omhandle, og viste til temaer som tidligere hadde blitt oversendt skriftlig fra EY til stiftelsen i e-post av 27. august 2020 (støtte Scheibler, prosjektkostnader, transaksjoner med Wanted Production Norway, innkjøp/innleie fra nærstående, kostnader vedrørende dokumentarfilmprosjektet).

EYs møterom for eksterne møter har vært stengt siden 13. mars 2020 som følge av situasjonen med Covid-19. Av denne grunn stilte IMDi til disposisjon et fullt utstyrt møterom i Magnat Kaffehus i Kirkegata 7 i Oslo. Tangen deltok etter ønske fra Rehman under intervjuet som Rehman sin bisitter. Tangen bidro under intervjuet med å redegjøre for sin rolle og supplerte med opplysninger om emner han hadde kjennskap til vedrørende driften og regnskapsmessige forhold i stiftelsen.

Intervjuet med Rehman (og Tangen) ble avholdt onsdag 9. september 2020 fra kl. 12.35 til kl. 16. Det ble gjennomført en pause fra kl. 14.10 til kl. 14.25, med mulighet for kjøp av mat. Det ble servert kaffe og vann under møtet. Det ble foretatt lydopptak av intervjuet etter samtykke fra Rehman. Lydopptaket har en varighet på tre timer og ti minutter.

EYs ressurser har lang erfaring og er trent i å gjennomføre intervjuer i henhold til etiske samtaleprinsipper. Påstandene fra Tangen om bruk av ufine avhørsteknikker og bruk av «sleivbemerkinger» kan etterprøves ved kontroll av lydfil, og som stiftelsens advokat Harald Strandenæs har fått anledning til å gjennomgå. Videre sendte EY mandag den 5. oktober 2020 en transkribert utskrift på 61 sider av lydopptaket til stiftelsen ved advokat Strandenæs. Dersom IMDi ønsker det, vil den transkriberte utskriften av lydopptaket bli oversendt til IMDi for en eventuell kontroll av Tangens fremsatte påstander. Følgende siteres fra Rehman sin avsluttende kommentar i den transkriberte utskriften fra intervjuet: «SR: Jeg synes i hvert fall at det er vært veldig bra kommunikasjon med dere. Og jeg håper at vi har vært tilgjengelige og det har vært tydelige spørsmål, bra gjennomføring og også tror jeg vi har lært litt og for å si det sånn.»

Rehman (og Tangen) fikk innledningsvis oversendt et ni sider langt intervjureferat fredag 11. september med frist for sin tilbakemelding mandag 14. september. Vedlagt referatet fulgte et eget skjema for å kunne korrigere feil eller komme med supplerende opplysninger til referatet. En slik verifikasjon med tilbakemelding med eventuelle korrigeringer har ikke blitt mottatt fra Rehman.

På bakgrunn av krav fra stiftelsen om utlevering av lydfilen fra intervjuet, ble Rehman og hennes rådgivere gitt tilgang til lydopptaket på et møterom tilgjengeliggjort av IMDi torsdag 16. september. Dette for å kunne korrigere eventuelle feil i referatet. Stiftelsen har ikke ønsket å gjennomføre en slik gjennomgang.

Eksempelet som Tangen viser til vedrørende ordbruk om formålet for reisen Rehman og Ali foretok til London, ble korrigert i EYs endelige notat på bakgrunn av tilsvaret fra advokat Strandenæs til EY i forbindelse med kontradiksjon av notatets faktumdel.

EYs regnskapsgjennomgang

I sitt tilsvaret fra Tangen fremgår det at Tangen har kritisert EYs metodikk for gjennomføringen av regnskapsundersøkelsene.

Det fremgår ovenfor i pkt. 3 at revisors oppgave i forbindelse med en årsregnskapsrevisjon er å foreta kontroller, verifisere balanseposter og foreta avstemning av vesentlig regnskapsposter mot underdokumentasjon i stiftelsens regnskap. Stiftelsens revisor har som beskrevet ovenfor utstedt «rene» revisjonsberetninger for 2018 og 2019, hvilket Tangen virker å bruke som argument for at resultatet av EYs undersøkelser ikke kan medføre riktighet. EYs mandat har ikke omfattet undersøkelser for å etterprøve de revisjonshandlingene som stiftelsens revisor har foretatt i sitt arbeide for stiftelsen.

En ordinær årsregnskapsrevisjon omfatter innhenting av revisjonsbevis for vesentlige balanseposter og transaksjoner. En ordinær årsregnskapsrevisjon innebærer ikke en detaljgjennomgang på transaksjonsnivå. EYs undersøkelser har vært innrettet mot detaljtesting og analyse av transaksjoner uavhengig av vesentlighet. Utvelgelsene av transaksjoner har dels vært styrt av de påstander og forhold som er kjent gjennom varsler fra tidligere ansatte i og tilknyttet til stiftelsen.

For alle innkjøp som omhandles i EYs notat av 18. september 2020 har tilhørende hovedboksposteringer blitt identifisert. EY har videre gjennomgått et utvalg av stiftelsens banktransaksjoner. EYs overordnede gjennomgang av stiftelsens banktransaksjoner har dannet grunnlaget for undersøkelser i stiftelsens regnskapssystem (transaksjoner i hovedbok) ved manuelle

søk på beløp og periode. EY har identifisert tilfeller av hovedbokposterings hvor det ikke har blitt identifisert tilhørende banktransaksjoner, og som er nærmere beskrevet nedenfor.

Nedenfor utdypes to eksempler som også er omhandlet i EYs notat av 18. september 2020.

Det første eksemplet gjelder den regnskapsmessige kostnadsføringen av reparasjon av en mobiltelefon for til sammen kr. 4 497 (bilag 1344, 1345 og 1357) foretatt den 8. desember 2018. På det aktuelle tidspunktet som reparasjonen ble utført hadde stiftelsen ikke kjøpt inn telefoner til stiftelsen. Fakturaen for reparasjonen er merket med Rehman sitt private foretak, Wanted Production Norway, og er merket med «Micromax- reperatur av telefon. Wanted» i fritekstfeltet i hovedboktransaksjonene.

Kostnadene til reparasjonen ble innledningsvis regnskapsført som en fordring tilhørende stiftelsen (1570 – Andre fordringer). Fordringer for ansatte skal gjøres opp mot senere innbetalinger eller trekk i lønn. Ettersom anskaffelsen ikke ble kostnadsført direkte, men ført som en fordring mot ansatte, må dette anses som en indikasjon på at anskaffelsen på det aktuelle tidspunktet ble vurdert som en privatrelatert utgift for daglig leder Rehman (bilag 1344).

I stiftelsens regnskap ble denne transaksjonen belastet feil bankkonto. Korrigeringen som regnskapsfører har foretatt korrigerer saldo på de to involverte bankkonti med en intern overføring disse konti imellom, uten at en slik transaksjon fremgår av tilhørende kontoutskrift. Nevnte er et eksempel på identifisert feil i regnskapsføringen, slik det fremgår av EYs notat i punkt 7.4.2.

Stiftelsens innledende vurdering av hvorvidt kostnaden for reparasjon av mobiltelefonen var en privat kostnad, ble senere omgjort og belastet stiftelsen.

Det andre eksempelet som omhandles i nevnte notat gjelder kostnadsføringen av et 1 års TV2 Sumo-abonnementet «Film og serier + fire skjermer» til kr. 1 590. Innkjøpet er registret på Rehman sin private e-post konto (ikke hennes e-post i stiftelsen) og tjenesten har potensielt en privat fordel og er innberetningspliktig til skattemyndighetene.

Anskaffelsen av nevnte TV2 Sumo-abonnementet er først regnskapsført som en fordring tilhørende stiftelsen (1570 – Andre fordringer). Fordringer for ansatte skal som nevnt over gjøres opp mot senere innbetalinger eller trekk i lønn. Ettersom anskaffelsen ikke er kostnadsført direkte, men ført som en fordring mot ansatte, må dette anses som en indikasjon på at anskaffelsen på det tidspunktet ble vurdert som en privat kostnad for daglig leder Rehman. Senere ble det samme bilaget (bilag 4016) i sin helhet ført som en kostnad i stiftelsen.

EY har i notatet angitt i forbindelse med de ovennevnte to eksemplene at «EY er ikke kjent med bakgrunnen for de to nevnte føringene på konto 1570 som gjensidig utligner hverandre». Beskrivelsene over viser at den innledende bokføringen i begge eksemplene innledningsvis har blitt ført som fordring mot ansatt. En slik måte å føre kostnadene på vil etterlate et inntrykk av at anskaffelsen vil bli refundert av den ansatte og ikke skal belastes stiftelsen ved en eventuell kontroll av revisor/kontrollør. Noe som også ville være naturlig å anta, gitt anskaffelsens natur og omstendigheter som beskrevet over.

Tangen beskriver videre i sitt tilsvarende at kommunikasjonen mellom stiftelsens administrasjon og regnskapsfører kunne ha vært bedre i forbindelse med stiftelsens prosjektbeskrivelser, og at bakgrunnen har vært at noen av prosjektene ble startet før regnskapsfører fikk beskjed om dette. Det er EYs oppfatning at dersom stiftelsen hadde hatt faste rutiner for føring av kostnader til prosjektkoder, ville nye ikke-allokerede kostnader raskt ha kunnet blitt fanget opp av regnskapsfører. Dette ville igjen ha avstedkommet bedre og mer løpende styring og kontroll.

Det er systemteknisk fullt mulig å endre/ompostere bilag til konkrete prosjektkoder i ettertid, men dette fordrer at denne informasjonen blir etterspurt av regnskapsfører dersom tilstrekkelig informasjon ikke allerede har blitt formidlet av stiftelsen.

Pkt. 5 – Regnskapsførers synspunkter om EYs notat

Tangen hevder i sitt tilsvarende at det finnes flere feil i EYs notat av 18. september 2020. Det hevdes videre fra Tangen at EY i intervju med daglig leder Rehman skal ha benektet at det skal ha vært kontakt med varslere i forbindelse med undersøkelsene eller at EY skal ha vektlagt hva varslere skal ha formidlet i forbindelse med undersøkelsene.

Opplysninger om varslers navn, og andre identifiserbare opplysninger om varslere, har ikke konkret blitt formidlet til stiftelsen. Dette blant annet av hensyn til en uttrykt frykt for represalier fra øvrige EY har intervjuet i sakens anledning. EY har, til daglig leder Rehman og organisasjonssekretær Guldberg, gitt informasjon om varselets innhold relevant for EYs mandat av kontradiksjonshensyn i forbindelse med de gjennomførte intervjuene og senere utkast til notat oversendt til stiftelsen for kontradiksjon. Det ble opplyst av EY under intervjuet med Rehman at EY ikke har vektlagt omtale av saken i mediene eller påstander mot stiftelsen fremsatt gjennom sosiale medier. Det medfører ikke riktighet at EY under intervjuet gav uttrykk for at EY ikke har vært i dialog med varslere eller andre tidligere tilknyttet til stiftelsen.

EY har rapportert på de identifiserte kostnadene som aktiviteter/anskaffelser har medført, og lagt til grunn de opplysninger som stiftelsens administrasjon har redegjort for om kostnadsbruk. Regnskapsfører Tangen har i tillegg til sin funksjon som regnskapsfører besvart EYs spørsmål på vegne av stiftelsen i henhold til oversendte fullmakt fra stiftelsen. Opplysninger fra andre utenfor stiftelsen, eksempelvis revisor og innleid artist, har ikke vært vurdert som nødvendige for å belyse formålet med undersøkelsene i henhold til EYs mandat.

Skriveseminar i London

Videre har Tangen i sitt tilsvarende gitt uttrykk for at EYs mandat fra IMDi kun kan omfatte midlene mottatt fra IMDi og ikke fra andre bidragsyttere til stiftelsen. EY relaterer Tangens henvisning til EYs beskrivelse av stiftelsens kostnadsbruk i forbindelse med et skriveseminar i London. Hovedboktransaksjonene for kostnader relatert til reise og opphold i London har blitt påført følgende tekst i fritekstfelt; «Stovnerrevyen 2020 London skriveseminar» og «Skriveseminar London». Vedlagt i bilagsdokumentasjonen følger det en e-post av 25. november 2019 fra daglig leder Rehman til regnskapsmedarbeider hos regnskapsfører hvor det fremgår at kostnader til hotell (kr. 27 819), skal merkes med Scheiblers Legat og trekkes fra aktuelle konto.

Midlene fra Stiftelsen Scheibler (kr. 400 000, tildelt 15. november 2019) ble overført fra Stiftelsen Scheibler til en ordinær bankkonto i stiftelsen (regnskapskonto 1920), for så å bli overført til en bankkonto med tilhørende regnskapskonto «1924 – Født Fri Avsetn.». Innkjøp i forbindelse med reisen til London har blitt foretatt fra stiftelsen sin brukskonto (via bedriftskort disponert av Rehman). Det har ikke blitt foretatt overføringer fra bankkonto med de nevnte kr. 400 000 (1924 – Født Fri Avsetn.) til brukskontoen for å dekke de medgåtte kostnadene i forbindelse med oppholdet i London.

Det er etter EYs oppfatning en forutsetning for å kunne hevde at midlene benyttet til det konkrete skriveseminalet i London ikke skal ha blitt belastet stiftelsens generelle driftskostnader, at det i slike tilfeller føres eget prosjektrengnskap for bruken av midler fra andre bidragsyttere. Da stiftelsen ikke har ført et slikt eget prosjektrengnskap, vil det være naturlig å presentere inntektene til stiftelsen mottatt fra Stiftelsen Scheibler og IMDi samlet.

Stiftelsen har vist til en innleid leverandør (som deltok på turen til London med Rehman) og som valgte å frasi seg honorar for å delta på reisen til London. Det er EYs oppfatning at dersom reisens formål var utelukkende å gjennomføre et skriveseminar og valget av destinasjon for arbeidet var hensiktsmessig for gjennomføringen, så skulle leverandøren ha fått dekket både reisen og sitt honorar for det utførte arbeidet på vegne av stiftelsen. At stiftelsen har valgt å dekke kostnader for en innleid leverandører mot at leverandøren ikke fakturerer stiftelsen, svekker oppfatningen av at reisen var fullt ut virksomhetsrelatert. I tillegg vil denne ordningen påvirke skattepliktig inntekt i leverandøren sitt selskap.

Pkt. 6 – Sammenblanding av økonomi og nærståendeproblematikk

Sammenblanding av økonomi

Tangen skriver i sitt tilsvare til IMDi at det ikke har vært noen sammenblanding av kostnader og inntekter mellom Født Fri og Wanted Production Norway.

EY har dokumentert flere transaksjoner mellom de to selskapene, eksempelvis;

- Fakturaer for utbetalt lønn, utlegg og konsulenthonorar fra Wanted Production Norway til stiftelsen
- Det ble i 2019 utbetalt og tilbakebetalt fire lån fra Wanted Production Norway til stiftelsen, og som Rehman og Tangen har begrunnet med manglende likviditet i stiftelsen
- Kostnader pålydende kr. 643 020 relatert til et dokumentarfilmprosjekt om Stovnerrevyen ble løpende fakturert og betalt av Stiftelsen Født Fri frem til utgangen av 2019. Det er Rehman's private foretak Wanted Production Norway som har rettighetene til dokumentarfilmprosjektet

Regnskapsfører Tangens tilsvare om at det ikke har forekommet noen sammenblanding av kostnader og inntekter mellom Stiftelsen Født Fri og Rehman sitt private foretak, Wanted Production Norway, er følgelig ikke korrekt.

Det kan videre bemerkes at kostnadene relatert til dokumentarfilmprosjektet på nevnte kr. 643 020 hadde påløpt i stiftelsens regnskap per 31. desember 2019. Wanted Production Norway hadde ved utgangen av 2019 kun mottatt kr. 200 000 i midler fra andre bidragsytere, og som ble overført til stiftelsen i desember 2019. Stiftelsen manglet følgelig differansen mellom kostnadene relatert til dokumentarfilmprosjektet (kr. 643 020) og det de hadde mottatt (kr. 200 000), og «lånte» følgelig det de manglet av midler fra midler mottatt fra IMDi. Differansen på kr. 443 020 har etter EYs oppfatning medført en risiko for et tilsvarende potensielt tap for stiftelsen ved årsslutt i 2019 dersom prosjektet ikke hadde mottatt ytterligere finansiering fra andre bidragsytere på et senere tidspunkt.

Videre skriver Tangen i sitt tilsvare i pkt. 7 at stiftelsen ikke hadde oversikt/ikke var klar over at det hadde påløpt kr. 643 020 i dokumentarfilmprosjektet per 31. desember 2019 og som var belastet stiftelsen, før de foretok en gjennomgang etter oppfordring fra EY i forbindelse med EYs undersøkelser (nærmere beskrevet nedenfor i pkt. 7). Dokumentarfilmprosjektet er ikke ført på en egen prosjektkode. En gjennomgang av bilagsbeskrivelser (80 ulike transaksjoner) tilhørende en kostnadsoppstilling for dokumentarfilmprosjektet utarbeidet av stiftelsen og som EY har mottatt, inneholder ikke felles prosjektnavn eller annet som kan identifisere at de aktuelle kostnadene tilhører prosjektet (dokumentarfilmprosjektet). EY er av den oppfatning at stiftelsens regnskapsfører her tydelig demonstrerer det som er kjernen i EYs notat, nemlig at stiftelsens økonomistyring ikke har vært tilfredsstillende.

Pkt. 7 – Diverse anskaffelser og bruk av midler fra IMDi

Tangen har i sitt tilsvaer til IMDi under overskriften «konklusjon» vist til ulike temaer i EYs notat, og som EY i det følgende vil kommentere i den grad dette ikke har blitt kommentert tilstrekkelig ovenfor eller i EYs notat av 18. september 2020.

Kjøp av mat og restaurantbesøk

I nevnte varsel til IMDi, og som er bakgrunnen for EYs engasjement, fremkommer det påstander om anskaffelser av mat/restaurantbesøk og gjennomføring av ulike arrangementer som skal ha hatt liten eller ingen relevans til stiftelsens formål.

Tangen har i sitt tilsvaer til IMDi anført at innkjøp av mat etter kl. 20 på kvelder ikke er relevant for undersøkelsene, og at mat har blitt kjøpt inn til frivillige som har hatt annet arbeid på dagtid. Slike anskaffelser beskrives i EYs notat på bakgrunn av at tidligere frivillige/engasjerte i stiftelsen gjennom varsel og i intervjuer med EY har gitt uttrykk for sine oppfatninger av en rådende kultur i stiftelsen for unødvendig «sløsing» av offentlige midler til kjøp av mat uten at det skal ha vært relatert til overtidsarbeid.

EY har i notatet til IMDi presentert omfanget og tidspunkt for slike anskaffelser betalt med stiftelsens bedriftskort. Kortet har blitt belastet 46 ganger for over kr. 52 000 for kjøp fra restauranten Mr. India i Oslo uavhengig av tidspunkt på dagen. Etter EYs oppfatning er slike anskaffelser relevante å presentere på bakgrunn av de fremsatte påstandene om kjøp av mat uten at dette, etter det påståtte, skal være relatert til virksomhetsrelatert arbeid for stiftelsen. Det vises for øvrig til EYs notat av 18. september 2020.

Anskaffelser av utstyr

Tangen har i sitt tilsvaer angitt at utstyr har blitt anskaffet av stiftelsen for bruk i stiftelsens daglig drift. Stiftelsens daglige leder har i intervju med EY forklart at stiftelsen investerte i produksjonsutstyr for streaming og filmproduksjon i forbindelse med stiftelsens informasjonsarbeid. I stiftelsens tilsvaer til EYs notat har stiftelsen omtalt innkjøpet av en Mac-datamaskin til kr. 73 319 til redigeringsbruk som en «langtidsinvestering». Anskaffelsen av nevnte Mac-datamaskin har ikke blitt balanseført av stiftelsen, men kostnadsført direkte. Videre fremgår det av vilkårene for tilskudd fra IMDi at «Tilskuddet skal dekke aktiviteter og tiltak som inngår i en årsplan, driftsutgifter, årsmøter/medlemsmøter og lønnet kontorarbeid. Tilskuddet kan ikke brukes til investeringer. Tilskuddet skal som hovedregel benyttes og regnskapsføres i tilskuddsåret».

Det er EYs oppfatning av forutsetningene i tildelingsbrev fra IMDi at stiftelsen ikke har hatt anledning til å foreta investeringer med bruk av midler tildelt fra IMDi.

Midler til dokumentarfilmprosjektet

Tangen har i sitt tilsvaer redegjort for bakgrunnen for at midler (kr. 350 000) mottatt av Wanted Production Norway til å dekke kostnader til dokumentarfilmprosjektet ble overført til stiftelsen i september 2020. Ifølge Tangen ble de mottatte midlene først overført til stiftelsen etter at EY hadde startet undersøkelsene på vegne av IMDi i august 2020 av følgende årsak: «Når vi så hva som var medgått av kostnader i dette prosjektet, som ble oversendt EY, overførte vi midler fra Wanted Production som stod på konto der. Dette kunne muligens vært gjort før, men er ikke kritikkverdig i seg selv.»

Tangen sin begrunnelse: «... ikke var klar over hva som var påløpt på dette tidspunktet» indikerer svakheter i internkontroll og mangelfull økonomistyring ettersom stiftelsen ikke hadde oversikt over de påløpte kostnadene for dokumentarfilmprosjektet i stiftelsen på kr. 643 020 per 31. desember

2019, og at stiftelsen først ble oppmerksom på dette etter at EY hadde etterspurt en slik oversikt i august 2020.

Tilskuddsperioden for de mottatte midlene fra IMDi i 2019, blant annet benyttet til nevnte dokumentarfilmprosjekt, ble avsluttet ved årsslutt i 2019. Ovennevnte redegjørelse fra Tangen indikerer at stiftelsen ikke har hatt tilstrekkelig kontroll på et av stiftelsens største prosjekter selv etter at regnskapet ble avsluttet for regnskapsåret 2019. Som det fremgår av EYs notat av 18. september 2020, mottok EY den 10. september 2020 en oppstilling fra stiftelsen med oversikt over kostnader medgått til dokumentarfilmprosjektet. Oversikten viser at det skyldige beløpet fra Wanted Production Norway til stiftelsen på dette tidspunktet utgjorde kr. 93 464.

Det er EYs oppfatning at ovennevnte i beste fall indikerer svak internkontroll og manglende økonomi- og prosjektstyring.

Anskaffelser av apper og programvare

I tilsvaret fra Tangen fremgår det at det har vært enkelte anskaffelser av apper og programvare som burde ha vært vurdert lønnsinnberettet av stiftelsen til skattemyndighetene.

EYs regnskapsgjennomgang har, som beskrevet i EYs notat til IMDi, identifisert kostnader relatert til eksempelvis abonnementer som for EY fremstår som private anskaffelser betalt av stiftelsen (eksempelvis Tv2 Sumo og HBO Nordic). I tillegg har stiftelsens bedriftskort blitt løpende trukket for kjøp av abonnement fra Apple.com/Bill (ikke Apple Store), totalt 347 transaksjoner og som samlet utgjør kr. 43 000.

Det er EYs oppfatning at det i virksomheter/stiftelser kreves tilstrekkelig kompetanse for å identifisere skillet mellom rene virksomhetsrelaterte kostnader, privatrelaterte kostnader og kostnader som tjener begge forhold (for eks. telefonabonnement). Dette for å sikre at stiftelsen ikke belastes for ikke-virksomhetsrelaterte kostnader. I dette tilfellet også for å sikre at offentlige midler ikke finansierer private kostnader. Videre er det viktig med korrekt personlig innrapportering av slike kostnader til skattemyndighetene. Det fremgår av Tangens tilsvare at stiftelsen ikke har foretatt slike vurderinger. Slike anskaffelser har følgelig ikke blitt håndtert korrekt skattemessig, hvilket igjen underbygger EYs vurdering av at stiftelsens økonomistyring ikke har vært tilfredsstillende.